EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 2.3.2021
COM(2021) 96 final

2021/0046 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2019/816, millega luuakse kesksüsteem nende liikmesriikide väljaselgitamiseks, kellel on teavet kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta, et täiendada Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS-TCN), ning määrust (EL) 2019/818, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskoostöö, varjupaiga ja rände valdkonnas ning muudetakse määrusi (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1862 ja (EL) 2019/816, et kehtestada kolmandate riikide kodanike taustakontroll välispiiridel

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Komisjon võttis 23. septembril 2020 vastu teatise uue rände- ja varjupaigaleppe kohta, mille eesmärk on muu hulgas luua ELi tasandil ühine varjupaiga- ja rändehalduse raamistik ning tugevdada vastastikust usaldust liikmesriikide vahel. Üks teatisele lisatud seadusandlikest ettepanekutest on ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega kehtestatakse kolmandate riikide kodanike taustakontroll välispiiridel ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/817 (edaspidi „kavandatud taustakontrolli määrus“[1]).

Kavandatud taustakontrolli määruses käsitletakse segarändevoogude haldamise probleeme ja sellega kehtestatakse välispiiril sisenemiseelne taustakontroll, mis on oluline samm välispiirikontrolli ning varjupaiga- ja tagasisaatmismenetluste vaheliste lünkade kaotamiseks. Sisenemiseelse taustakontrolli eesmärk on tagada, et kiiresti tuvastatakse nende kolmandate riikide kodanike isik, kes ületavad välispiiri ilma loata, ja tehakse kindlaks kõik tervise- ja julgeolekuriskid ning et asjaomased kolmandate riikide kodanikud suunatakse kiiresti asjaomase menetluse juurde (varjupaigamenetlus või direktiivi 2008/115/EÜ (tagasisaatmisdirektiiv) kohased menetlused)[2]. Kavandatud taustakontrolli määrusega luuakse ka ELi raamistik liikmesriigi territooriumil kinni peetud ja Schengeni alale sisenemisel piirikontrollist kõrvale hoidnud ebaseaduslike rändajate taustakontrolliks, et Schengeni ala paremini kaitsta.

Taustakontrolli osaks olev julgeolekukontroll peaks olema vähemalt samal tasemel kui nendele kolmanda riigi kodanikele tehtav kontroll, kes taotlevad eelnevalt liitu sisenemiseks lühiajalist riigis viibimise luba, vaatamata sellele, kas nende suhtes kehtib viisanõue või mitte.

Eeltoodust tuleneb, et julgeolekukaalutlustel tuleks taustakontrolli tegemisel automaatselt kontrollida samu süsteeme nagu on ELi reisiinfo ja -lubade süsteemiga (ETIAS)[3] ette nähtud viisa või reisiloa taotlejate puhul: viisainfosüsteemi (VIS),[4] riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi (EES)[5] ning Schengeni infosüsteemi (SIS)[6]. Taustakontrolli läbivaid isikuid tuleks kontrollida ka kolmandate riikide kodanike andmeid sisaldavas Euroopa

---

1 COM(2020)612.

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98–107).

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. septembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1240, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226 (ELT L 236, 19.9.2018, lk 1).

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60–81).

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused (ELT L 327, 9.12.2017, lk 20).

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1987/2006, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist (ELT L 381, 28.12.2006, lk 4–23).

karistusregistrite infosüsteemis (ECRIS-TCN)[7] seoses terroriaktide ja muude raskete kuritegude eest süüdimõistetud isikutega, Europoli andmetes, Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaasis (SLTD) ja Interpoli hoiatusteadetega seotud reisidokumentide andmebaasis (TDAWN).

Kuna ametiasutustele, kelle ülesandeks on teha taustakontrolli, on vajalik juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile (EES), ELi reisiinfo ja -lubade süsteemile (ETIAS), viisainfosüsteemile (VIS) ning kolmandate riikide kodanike andmeid sisaldavale Euroopa karistusregistrite infosüsteemile (ECRIS-TCN), tuleb nende andmebaaside loomise määrusi muuta, et näha ette täiendav juurdepääsuõigus. Kavandatud taustakontrolli määrusega muudetakse määrusi, millega luuakse VIS, EES ja ETIAS. Kõik need määrused on Schengeni õigustiku edasiarendused piiride valdkonnas, nagu ka kavandatud taustakontrolli määrus tervikuna.

Võttes arvesse asjaolu, et määrus (EL) 2019/816, millega luuakse ECRIS-TCN, ei ole Schengeni õigustiku edasiarendus, ei saanud selle muutmine olla kavandatud taustakontrolli määruse osa. Seetõttu on vaja muuta määrust (EL) 2019/816 eraldi, et näha ette juurdepääsuõigus kavandatud taustakontrolli määruse kontekstis.

Lisaks kehtestatakse kavandatud taustakontrolli määrusega kohustus võrrelda asjaomase kolmanda riigi kodaniku biomeetrilisi andmeid andmetega ühises isikuandmete hoidlas, mis on loodud määrustega (EL) 2019/817[8] ja (EL) 2019/818[9]. Taustakontrolli raames ühises isikuandmete hoidlas päringu tegemise eesmärk on kontrollida ühekorraga isikuandmeid, mis on salvestatud EESis, VISis, ETIASes, Eurodacis ja ECRIS-TCNis, tagades samal ajal andmete maksimaalse kaitse ning vältides andmete tarbetut töötlemist ja dubleerimist.

Kavandatud taustakontrolli määrusega nähakse ette muudatused määruses (EL) 2019/817, mida kohaldatakse EESi, VISi ja ETIASe suhtes, kuid muutuva geomeetriaga seotud põhjustel ei olnud ECRIS-TCNi ja Eurodaci suhtes kohaldatava määruse (EL) 2019/818 muudatus kavandatud taustakontrolli määruse osa.

Seega on selleks, et määratud asutustel oleks taustakontrolli tegemisel juurdepääs kõigile ühises isikuandmete hoidlas säilitatavatele andmetele, vaja muuta ka määrust (EL) 2019/818.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek aitab saavutada eesmärki luua liidu kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev sisepiirideta ala, kus võetakse asjakohaseid meetmeid kuritegevuse, sealhulgas organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks.

Ettepanek on kooskõlas ECRIS-TCNi eesmärkidega, mis on sätestatud määruse (EL) 2019/816 artiklis 7, eelkõige selle artikli lõikes 1, milles on sätestatud, et ametiasutused

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/816, millega luuakse kesksüsteem nende liikmesriikide väljaselgitamiseks, kellel on teavet kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta, et täiendada Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS-TCN), ning muudetakse määrust (EL) 2018/1726 (ELT L 135, 22.5.2019, lk 1–26).

[8] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27).

[9] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/818, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskoostöö, varjupaiga ja rände valdkonnas (ELT L 135, 22.5.2019, lk 85).

võivad kasutada ECRIS-TCNi viisa-, kodakondsuse saamise ja rändemenetluste, sealhulgas varjupaigamenetluste kontekstis.

See ei piira liikmesriikide vahel liidu kodanike karistusregistriandmete vahetamist Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS) kaudu, mis loodi raamotsusega 2009/315/JSK[10] ja otsusega 2009/316/JSK[11].

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek võimaldab kooskõlas kavandatud taustakontrolli määrusega põhjalikult kontrollida asjaomaseid andmebaase välispiiril ja liikmesriigi territooriumil toimuva kontrolli käigus. Seega aitab see kaitsta välispiire ja hoida ära ebaseaduslikku liikumist Schengeni alal. Samuti on see kooskõlas määruse (EL) 2019/816 eesmärkidega parandada Euroopa karistusregistrite infosüsteemi kolmandate riikide kodanike andmete osas ning aidata kaasa kõigi ELi kesksete julgeoleku, piiri- ja rändehalduse infosüsteemide koostalitlusvõime arendamisele.

Ettepanek on kooskõlas ka muudatustega, mis tehakse kavandatud taustakontrolli määrusega koostalitlusvõime raamistikus (loodud määrustega (EL) 2019/817[12] ja (EL) 2019/818[13]), et tagada taustakontrolli ajal kolmandate riikide kodanike andmeid sisaldavale Euroopa karistusregistrite infosüsteemile sama juurdepääsuõigus nagu muudele asjakohastele andmebaasidele, näiteks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile (EES), ELi reisiinfo ja -lubade süsteemile (ETIAS) ja viisainfosüsteemile (VIS).

Samuti võetakse ettepanekus arvesse määrustega (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/818 loodud koostalitlusvõime raamistikku tervikuna.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 82 lõike 1 teise lõigu punktil d, milles käsitletakse liikmesriikide õigusasutuste või samaväärsete asutuste vahelise koostöö hõlbustamist kriminaalmenetlustes ja kohtuotsuste täitmisel. See aluslepingu säte oli ka nende määruste õiguslik alus, mida kavatsetakse muuta.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal võetavad meetmed kuuluvad ELi ja liikmesriikide jagatud pädevusse kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 4 lõikega 2. Seetõttu kohaldatakse subsidiaarsuse põhimõtet Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõike 3 alusel: liit võtab meetmeid üksnes juhul, kui liikmesriigid üksi (riigi, piirkonna või kohalikul tasandil) ei saa piisaval määral saavutada kavandatud meetme eesmärke, vaid neid saab nende ulatuse või mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil (kavandatud meetmete ulatuse või toime tõttu).

---

[10] Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsus 2009/315/JSK, mis käsitleb karistusregistrite andmete vahetamise liikmesriikidevahelist korraldust ja andmete sisu (ELT L 93, 7.4.2009, lk 23–32).

[11] Nõukogu 6. aprilli 2009. aasta otsus 2009/316/JSK Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS) loomise kohta raamotsuse 2009/315/JSK artikli 11 kohaldamiseks (ELT L 93, 7.4.2009, lk 33–48).

[12] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27).

[13] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/818, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskoostöö, varjupaiga ja rände valdkonnas (ELT L 135, 22.5.2019, lk 85).

Käesoleva ettepaneku eesmärke ei suuda liikmesriigid üksi tegutsedes piisavalt saavutada ning neid on parem saavutada liidu tasandil. Põhjuseks on asjaolu, et need puudutavad juurdepääsu ELi andmebaasis sisalduvale teabele ning liikmesriikide õigusasutuste või samaväärsete asutuste vahelise koostöö hõlbustamist seoses kriminaalmenetlustes ja kohtuotsuste täitmisel.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kindlaksmääratud eesmärkidega proportsionaalne.

Ettepaneku eesmärk on ühtlustada juurdepääsuõigus kolmandate riikide kodanike andmeid sisaldavale Euroopa karistusregistrite infosüsteemile (ECRIS-TCN) muude andmebaasidega, mida välispiiril toimuva taustakontrolli käigus julgeolekukaalutlustel automaatselt kontrollitakse, ning riigi territooriumil juurdepääsuõigustega, mis on juba antud viisataotlejate või ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi raames reisiloa taotlejate taustakontrolliks.

Kooskõlas kavandatud taustakontrolli määrusega piirduvad julgeolekukontrollid, sealhulgas kolmandate riikide kodanike andmeid sisaldava Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS-TCN) kasutamine, terroriaktide ja muude raskete kuritegude tuvastamisega. Ettepaneku artikkel 1 kajastab ettepanekuga COM/2019/3 (final)[14] (ETIASe määruse kaasnev muudatus) määruse (EL) 2019/816 artikli 5 lõike 1 punktis c tehtud muudatust, millega kehtestatakse erimärge terroriaktide ja muude raskete kuritegude jaoks. Selle muudatuse alusel on võimalik piirata juurdepääs terrorismikuritegudes ja muudes rasketes kuritegudes süüdi mõistetud kolmandate riikide kodanike andmekirjetele ainult nende andmetega, mis on asjakohased kavandatud taustakontrolli määruse kohase julgeolekukontrolli jaoks. Päringuid ECRIS-TCNis tuleks teha viisil, millega tagatakse, et nimetatud andmebaasist saadakse üksnes julgeolekukontrollide tegemiseks vajalikud andmed. Käesolev ettepanek kajastab neid nõudeid.

Määruse (EL) 2019/818 vajalikud muudatused piirduvad määratud asutustele taustakontrolli tegemiseks juurdepääsuõiguse andmisega ühises isikuandmete hoidlas säilitatavatele andmetele.

- **Vahendi valik**

Käesolevas ettepanekus täpsustatakse tingimusi juurdepääsu saamiseks kolmandate riikide kodanike andmeid sisaldavale Euroopa karistusregistrite infosüsteemile (ECRIS-TCN). See infosüsteem on loodud ELi määrusega, et tagada ühtne kohaldamine kogu liidus ja õiguskindlus ning vältida liikmesriikide erinevaid tõlgendusi selle keskse andmebaasi kasutamisel.

Ettepanekuga täiendatakse ka taustakontrolli käigus tehtava julgeolekukontrolli ühtseid norme, mis on sätestatud kavandatud taustakontrolli määruses.

Sellest järeldub, et asjakohane vahend on määrus.

[14] Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse tingimused juurdepääsu saamiseks muudele ELi infosüsteemidele ning muudetakse määrust (EL) 2018/1862 ja määrust (EL) 2019/816.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Uue rände- ja varjupaigaleppega koos vastuvõetud seadusandlike ettepanekute kohta koostatud tõenduspõhine dokument on endiselt asjakohane käesoleva ettepaneku puhul, mis täiendab kavandatud taustakontrolli määrust.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Komisjoni korraldatud konsultatsioonid uue rände- ja varjupaigaleppe teemal on endiselt asjakohased. Eelkõige konsulteeris komisjon mitmel korral Euroopa Parlamendi, liikmesriikide ja sidusrühmadega, et koguda nende seisukohti uue rände- ja varjupaigaleppe kohta. Samal ajal on Rumeenia, Soome ja Horvaatia korraldanud eesistumise ajal rändepoliitika, sealhulgas taustakontrolli määruse ettepaneku eri aspektide tuleviku üle nii strateegilisi kui ka tehnilisi mõttevahetusi. Need konsultatsioonid näitasid, et toetatakse Euroopa varjupaiga- ja rändepoliitika uut algust.

Komisjon on enne uue rände- ja varjupaigaleppe käivitamist pidanud pidevaid arutelusid Euroopa Parlamendiga. Liikmesriigid tunnistasid muu hulgas vajadust tugeva piirikaitse järele ning huvi selgete ja tõhusate menetluste vastu välispiiridel, eelkõige selleks, et hoida ära loata liikumist ja aidata kaasa Schengeni ala julgeolekule. Osa liikmesriike rõhutas siiski, et ei tohi tekitada tarbetut halduskoormust.

- **Põhiõigused**

Ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta asjakohaste sätetega, sealhulgas isikuandmete kaitse ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega, kaitsega tagasisaatmise, väljasaatmise või väljaandmise korral ning muude asjakohaste standardite ja tagatistega, mis on sätestatud ELi varjupaiga-, tagasisaatmis- ja piiriõiguses.

Ettepanek mõjutab õigust isikuandmete kaitsele (harta artikkel 8) viisil, mis on rangelt vajalik ja proportsionaalne, et luua ELi kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev sisepiirideta ala, kus võetakse asjakohaseid meetmeid kuritegevuse, sealhulgas organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks.

Esiteks võimaldab kavandatud muudatus teha otsinguid kolmandate riikide kodanike andmeid sisaldavas Euroopa karistusregistrite infosüsteemis (ECRIS-TCN), et teha olemasolevaid piirihaldusmeetmeid täiendava taustakontrolli käigus julgeolekukontrolli. Taustakontroll tähendab kontrollitavate isikute isikut tõendavate, reisi- või muude dokumentidega tutvumist, biomeetriliste andmete töötlemist ja andmebaasides, sealhulgas ECRIS-TCNis päringute tegemist julgeolekukontrolli raames. Seega on tegemist isikuandmete töötlemisega. Sellised kontrollid on vajalikud, et teha kindlaks, kas kõnealune isik kujutab endast ohtu liikmesriikide julgeolekule vastavalt kavandatud taustakontrolli määrusele.

Teiseks peaks taustakontrolli lõpus täidetav taustakontrolli kokkuvõte sisaldama teavet, mis on vajalik selleks, et liikmesriikide ametiasutused saaksid suunata isiku asjakohase menetluse juurde. Kui ametiasutus täidab taustakontrolli kokkuvõtte ja tutvub sellega, siis on tegemist isikuandmete töötlemise vormidega, mis on lahutamatult seotud sellega, et kolmanda riigi kodanik, kes viibib välispiiril ega vasta riiki sisenemise tingimustele (või on kinni peetud riigi territooriumil), suunatakse sujuvalt kas varjupaiga- või tagasisaatmismenetluse juurde. Taustakontrolli käigus julgeoleku eesmärgil tehtud päringute tulemustest antakse ülevaade taustakontrolli kokkuvõttes. Päringu tulemuseks on kas päringutabamus või selle puudumine.

Päringutabamuse korral tuleks päringutabamuse andnud andmebaas ja päringutabamuse täpsed põhjused esitada taustakontrolli kokkuvõttes. Tuleks rõhutada, et kui ECRIS-TCNis saadakse päringutabamus, sisaldab taustakontrolli kokkuvõte päringu tulemust ainult juhul, kui päringutabamus on saadud terrorismi ja muude raskete kuritegudega seotud andmetega.

Käesolev ettepanek ei piira liikmesriikide kohustusi, mis on ette nähtud nende siseriiklikus õiguses, muu hulgas õigusnormides, mis käsitlevad alaealiste ja laste suhtes tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kandmist riiklikku karistusregistrisse. Samuti ei takista see liikmesriikidel nende suhtes siduvate rahvusvaheliste lepingute või põhiseaduslike normide kohaldamist, eriti Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonist tulenevad lepingud, milles kõik liikmesriigid on osalised.

Kui komisjon annab aru määruse (EL) 2019/816 kohaldamisest kooskõlas määruse artikli 36 lõikega 9, peab komisjon võtma arvesse ka mõju, mida avaldab kolmandate riikide kodanike põhiõigustele taustakontrolli tegemisel kolmandate riikide kodanike andmeid sisaldava Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS-TCN) kasutamine.

Taustakontrolli tegemisel seda andmebaasi kasutades tuleks kohaldada kavandatud taustakontrolli määruses sätestatud järelevalvemehhanismi, et tagada kolmandate riikide kodanike põhiõiguste järgimine ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine seoses taustakontrolliga.

4. MÕJU EELARVELE

Kavandatav määrus ei mõjuta ELi eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artikliga 1 muudetakse määrust (EL) 2019/816 ning lisatakse uus säte, mis võimaldab määratud asutustel saada taustakontrolli tegemisel juurdepääsu ECRIS-TCNile ja teha selles päringuid isikute kohta, kes on mõistetud süüdi terroriaktis või muus raskes kuriteos, ning sätestatakse asjaomased tingimused ja kaitsemeetmed.

Artikliga 2 muudetakse määrust (EL) 2019/818 ja lisatakse uus säte, mis võimaldab määratud asutustel saada taustakontrolli tegemisel juurdepääsu ühisesse isikuandmete hoidlasse salvestatud andmetele.

Artikkel 3 sisaldab lõppsätteid.

2021/0046 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2019/816, millega luuakse kesksüsteem nende liikmesriikide väljaselgitamiseks, kellel on teavet kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta, et täiendada Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS-TCN), ning määrust (EL) 2019/818, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskoostöö, varjupaiga ja rände valdkonnas ning muudetakse määrusi (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1862 ja (EL) 2019/816, et kehtestada kolmandate riikide kodanike taustakontroll välispiiridel

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 16 lõiget 2, artiklit 74 ning artikli 78 lõike 2 punkti e, artikli 79 lõike 2 punkti c, artikli 82 lõike 1 teise lõigu punkti d, artikli 85 lõiget 1, artikli 87 lõike 2 punkti a ja artikli 88 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Määrusega (EL).../... [*taustakontrolli määrus*][15] on ette nähtud nende kolmandate riikide kodanike isikusamasuse, julgeoleku- ja tervisekontroll, kes viibivad välispiiril ega vasta riiki sisenemise tingimustele või kes peetakse kinni liikmesriigi territooriumil, ning kui ei ole teavet selle kohta, et neid oleks välispiiril kontrollitud. Määruses (EL).../... [*taustakontrolli määrus*][16] käsitletakse segarändevoogude haldamise probleeme ning kehtestatakse ühtsed normid, mis võimaldavad kolmandate riikide kodanikke kiiresti tuvastada ja kohaldatava menetluse juurde suunata.

(2) Määruses (EL).../... [*taustakontrolli määrus*][17] on sätestatud, et taustakontrolli tegemisel tuleks julgeoleku eesmärgil automaatselt kontrollida samu süsteeme, nagu on ELi reisiinfo ja -lubade süsteemiga ette nähtud viisa või reisiloa taotlejate puhul. Eelkõige on määruses …/… [*taustakontrolli määrus*][18] sätestatud, et taustakontrolli läbivate isikute isikuandmeid tuleks kontrollida Europoli andmetes, Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaasis (SLTD) ja Interpoli hoiatusteadetega seotud reisidokumentide andmebaasis (TDAWN), samuti kolmandate riikide kodanike andmeid sisaldavas Euroopa karistusregistrite infosüsteemis (ECRIS-

[15] Euroopa Parlamendi ja nõukogu [...] määrus (EL) …/…, millega kehtestatakse kolmandate riikide kodanike taustakontroll välispiiridel ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/817 (ELT [...]).

[16] *Op. cit*. allmärkus 15.

[17] *Op. cit*. allmärkus 15.

[18] *Op. cit*. allmärkus 15.

TCN) terroriaktide ja muude raskete kuritegude toimepanekus süüdimõistetud isikute andmetes.

(3) Juurdepääs ECRIS-TCNile on vajalik asutustele, kes on määratud tegema määruses (EL).../... [*taustakontrolli määrus*][19] sätestatud taustakontrolli, et teha kindlaks, kas isik võib kujutada endast ohtu sisejulgeolekule või avalikule korrale.

(4) Määrus (EL).../... [*taustakontrolli määrus*][20], mis on Schengeni õigustiku edasiarendus piiride valdkonnas, muudab määrusi (EÜ) nr 767/2008[21], (EL) 2017/2226[22], (EL) 2018/1240[23] ja (EL) 2019/817,[24] millega samuti arendatakse edasi Schengeni õigustikku piiride valdkonnas, et anda taustakontrolli tegemiseks juurdepääsuõigus viisainfosüsteemi (VIS), riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi (EES) ning ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) andmetele. Määruse (EL) 2019/816 samaaegne muutmine taustakontrolli eesmärgil ECRIS-TCNi juurdepääsuõiguste andmiseks ei saa aga muutuva geomeetria tõttu kuuluda samasse määrusesse, kuna määrus, millega luuakse ECRIS-TCN, ei ole Schengeni õigustiku edasiarendus. Määrust (EL) 2019/816 tuleks seepärast muuta eraldi õigusaktiga.

(5) Kuna liikmesriigid ei suuda piisavalt saavutada käesoleva määruse eesmärki, nimelt võimaldada juurdepääsu ECRIS-TCNile, et teha julgeolekukontrolle, mis on kehtestatud määrusega (EL).../... [*taustakontrolli määrus*][25], mille eesmärk on omakorda tugevdada Schengeni alale sisenevate isikute kontrolli ja nende suunamist asjakohastesse menetlustesse, küll aga saab seda saavutada üksnes liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(6) Määruses (EL).../... [*taustakontrolli määrus*][26] on sätestatud erieeskirjad kolmandate riikide kodanike tuvastamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/818 loodud ühises isikuandmete hoidlas päringu tegemise kaudu, et hõlbustada riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, VISis, ETIASes, Eurodacis ja ECRIS-TCNis registreeritud isikute, sealhulgas tundmatute isikute, keda ei ole võimalik tuvastada, õiget tuvastamist ja sellele kaasaaitamist.

---

19 *Op. cit*. allmärkus 15.

20 *Op. cit*. allmärkus 15.

21 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60–81).

22 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused (ELT L 327, 9.12.2017, lk 20).

23 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. septembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1240, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226 (ELT L 236, 19.9.2018, lk 1).

24 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1861 ning nõukogu otsuseid 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27).

25 *Op. cit*. allmärkus 15.

26 *Op. cit*. allmärkus 15.

(7) Kuna juurdepääs ühises isikuandmete hoidlas säilitatavatele andmetele on isikute tuvastamise eesmärgil vajalik ametiasutustele, kelle ülesandeks on teha taustakontrolli, muudetakse määrusega (EL).../... [*taustakontrolli määrus*][27] määrust (EL) 2019/817. Kuna muutuva geomeetria tõttu ei olnud võimalik muuta määrust (EL) 2019/818 sama määrusega, tuleks määrust (EL) 2019/818 muuta eraldi õigusaktiga.

(8) Aluslepingutele lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli nr 22 artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(9) Aluslepingutele lisatud protokolli nr 21 (Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) 2019/816 muutmine

Määrust (EL) 2019/816 muudetakse järgmiselt.

1. Artiklile 1 lisatakse punkt e:

„e) tingimused, mille alusel pädevad asutused kasutavad ECRIS-TCNi määruse (EL).../...[28] [*taustakontrolli määrus*]* kohase julgeolekukontrolli tegemiseks.“

---

* Määrus (EL) …/… [millega kehtestatakse kolmandate riikide kodanike taustakontroll välispiiridel ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/817] (ELT …)

2. Artikkel 2 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 2
Kohaldamisala

Käesolevat määrust kohaldatakse nende kolmandate riikide kodanike isikuandmete töötlemisel, kelle suhtes on liikmesriigis tehtud süüdimõistev kohtuotsus, et selgitada välja liikmesriigid, kus selline otsus tehti[, ning ka piirihalduse eesmärgil][29]. Välja arvatud artikli 5 lõike 1 punkti b alapunkti ii, kohaldatakse käesoleva määruse sätteid, mida kohaldatakse

---

[27] *Op. cit*. allmärkus 15.
[28] ELT …
[29] COM(2019) 3 final.

kolmanda riigi kodanike suhtes, ka liidu kodanike suhtes, kellel on ka kolmanda riigi kodakondsus ja kelle suhtes on liikmesriigis tehtud süüdimõistev kohtuotsus.

Käesoleva määrusega samuti:

(a) hõlbustatakse isikute õiget tuvastamist ja aidatakse sellele kaasa kooskõlas käesoleva määruse ja määrusega (EL) 2019/818;

(b) toetatakse määruse (EL).../... [*taustakontrolli määrus*] eesmärke julgeolekukontrollide tegemisel.“

3. Artikli 3 punkt 6 asendatakse järgmisega:

„6) „pädevad asutused“ – keskasutused ja Eurojust, Europol, Euroopa Prokuratuur[, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametis loodud ETIASe kesküksus][30] ning määruse (EL).../... [*taustakontrolli määrus*] artikli 6 lõike 7 esimeses lõigus osutatud asutused, kes on pädevad käesoleva määruse kohaselt ECRIS-TCNile juurde pääsema või selles päringuid tegema;“.

4. Artiklit 5 muudetakse järgmiselt:

(a) lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„c) määruse (EL) 2018/1240 ja määruse (EL).../... [*taustakontrolli määrus*] artiklite 11 ja 12 kohaldamisel märge selle kohta, et asjaomane kolmanda riigi kodanik on süüdi mõistetud määruse (EL) 2018/1240 lisas loetletud terroriaktis või muus kuriteos, kui see on siseriikliku õiguse kohaselt karistatav vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat, ning sellisel juhul süüdimõistva kohtuotsuse teinud liikmesriigi kood (liikmesriikide koodid).“;

(b) pärast lõiget 6 lisatakse järgmine lõige 7:

„7. Kui päringutabamused saadakse määruse (EL) .../... [*taustakontrolli määrus*] artiklites 11 ja 12 osutatud julgeolekukontrolli tulemusel, on juurdepääs käesoleva artikli lõike 1 punktis c osutatud märgetele ja süüdimõistva kohtuotsuse teinud liikmesriigi koodile (liikmesriikide koodidele) ning nende kohta päringu tegemine võimalik üksnes määruse (EL) …/… [*taustakontrolli määrus*] artikli 6 lõikes 7 osutatud pädevatel asutustel kõnealuse määruse kohaldamisel.“

5. Artikli 7 lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Päringutabamuse korral teatab kesksüsteem pädevale asutusele automaatselt, millistel liikmesriikidel on karistusregistriandmeid kolmanda riigi kodaniku kohta, ja lisab seotud viitenumbrid, millele on osutatud artikli 5 lõikes 1, ja vastavad isikuandmed. Neid isikuandmeid võib kasutada üksnes asjaomase kolmanda riigi kodaniku isikusamasuse kontrollimiseks.

[30] *Op. cit*. allmärkus 29.

Kesksüsteemis tehtud otsingu tulemust võib kasutada üksnes järgmistel eesmärkidel:

(a) raamotsuse 2009/315/JSK artikli 6 kohase taotluse esitamiseks;

(b) käesoleva määruse artikli 17 lõikes 3 osutatud taotluse esitamiseks;

(c) [piirihalduse eesmärgil][31];

(d) selleks, et hinnata, kas kolmanda riigi kodanik, kes peab läbima taustakontrolli, kujutab endast ohtu avalikule korrale või julgeolekule kooskõlas määrusega (EL).../... [*taustakontrolli määrus*].“

6. Artikli 7 järele lisatakse artikkel 7a:

„Artikkel 7a

ECRIS-TCNi kasutamine taustakontrolli eesmärgil

Määruse (EL) .../... [*taustakontrolli määrus*] artikli 6 lõikes 7 osutatud pädevatel asutustel on õigus pääseda juurde kolmandate riikide kodanike andmeid sisaldavale Euroopa karistusregistrite infosüsteemile (ECRIS-TCN) ja teha selles päringuid määruse (EL) 2019/818 artiklis 6 sätestatud Euroopa otsinguportaali kaudu, et täita neile määruse (EL) .../... [*taustakontrolli määrus*] artikliga 11 antud ülesandeid.

Määruse (EL).../... [*taustakontrolli määrus*] artiklis 11 osutatud julgeolekukontrolli eesmärgil on esimeses lõigus osutatud pädevatel asutustel juurdepääs üksnes ühise isikuandmete hoidla andmekirjetele, millele on lisatud märge vastavalt käesoleva määruse artikli 5 lõike 1 punktile c.

Riiklike karistusregistrite andmetega tutvumine ECRIS-TCNis märgistatud andmete põhjal toimub kooskõlas siseriikliku õigusega ja kasutades riiklikke kanaleid. Asjaomased riiklikud asutused esitavad määruse (EL).../... [*taustakontrolli määrus*] artikli 6 lõikes 7 osutatud pädevatele asutustele arvamuse kahe päeva jooksul, kui taustakontroll tehakse liikmesriigi territooriumil, või nelja päeva jooksul, kui taustakontroll tehakse välispiiril. Kui arvamust ei saadeta nimetatud tähtaja jooksul, tähendab see, et julgeolekukaalutlusi ei tule arvesse võtta.“

7. Artikli 24 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kesksüsteemi ja ühisesse isikuandmete hoidlasse sisestatud andmeid töödeldakse üksnes järgmistel eesmärkidel:

(a) nende liikmesriikide kindlakstegemiseks, kellel on kolmandate riikide kodanike kohta karistusregistriandmeid,

(b) [piirihalduse eesmärgil][32] või

(c) taustakontrolli tegemiseks vastavalt määruse (EL).../... [*taustakontrolli määrus*] artiklile 11.“

---

31 *Op. cit*. allmärkus 29.

32 *Op. cit*. allmärkus 29.

Artikkel 2

Määruse (EL) 2019/818 muutmine

Määrust (EL) 2019/818 muudetakse järgmiselt.

1. Artikli 7 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Lõikes 1 osutatud liikmesriikide ametiasutused ja liidu asutused kasutavad Euroopa otsinguportaali Eurodaci ja ECRIS-TCNi kesksüsteemidesse sisestatud isikute või nende reisidokumentidega seonduvate andmete otsimiseks kooskõlas oma juurdepääsuõigustega, mis on sätestatud neid ELi infosüsteeme reguleerivates õigusaktides ja riigisiseses õiguses. Samuti kasutavad nad artiklites 20, 20a, 21 ja 22 osutatud eesmärkidel Euroopa otsinguportaali, et teha kooskõlas käesoleva määruse kohaste juurdepääsuõigustega päringuid ühisest isikuandmete hoidlast.“

2. Artiklit 17 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„Ühine isikuandmete hoidla, milles luuakse iga EESis, VISis, ETIASes, Eurodacis või ECRIS-TCNis registreeritud isiku kohta toimik, mis sisaldab artiklis 18 osutatud andmeid, luuakse eesmärgiga hõlbustada EESis, VISis, ETIASes, Eurodacis ja ECRIS-TCNis registreeritud isikute õiget tuvastamist vastavalt käesoleva määruse artiklitele 20 ja 20a ning sellele kaasa aidata, toetada mitme identiteedi detektori toimimist vastavalt artiklile 21 ning hõlbustada ja lihtsustada määratud asutuste ja Europoli juurdepääsu EESile, VISile, ETIASele ja Eurodacile, kui see on vajalik terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks või uurimiseks vastavalt artiklile 22.“;

(b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„Kui ühise isikuandmete hoidla rikke tõttu ei ole tehniliselt võimalik sealt päringuid teha isiku tuvastamise eesmärgil vastavalt artiklile 20, isikusamasuse kontrollimise või isiku tuvastamise eesmärgil vastavalt käesoleva määruse artiklile 20a, mitme identiteedi tuvastamise eesmärgil vastavalt artiklile 21 või terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamise, avastamise või uurimise eesmärgil vastavalt artiklile 22, teavitab eu-LISA sellest automaatselt ühise isikuandmete hoidla kasutajaid.“

3. Artikli 18 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Ühisele isikuandmete hoidlale juurdepääsu omavad ametiasutused kasutavad hoidlat vastavalt oma juurdepääsuõigustele, mis on sätestatud ELi infosüsteeme reguleerivates õigusaktides ja riigisisestes õigusaktides, ning vastavalt oma käesoleva

määruse kohastele juurdepääsuõigustele artiklites 20, 20a, 21 ja 22 osutatud eesmärkidel.“

4. Artikli 20 järele lisatakse artikkel 20 a:

„*Artikkel 20a*

Juurdepääs ühisele isikuandmete hoidlale isikusamasuse tuvastamise eesmärgil vastavalt määrusele (EL) …/… [*taustakontrolli määrus*]

1. Määruse (EL) …/… [*taustakontrolli määrus*] artikli 6 lõikes 7 osutatud määratud pädev asutus teeb päringu ühisest isikuandmete hoidlast üksnes isikusamasuse kontrollimiseks või isiku tuvastamiseks vastavalt kõnealuse määruse artiklile 10, tingimusel et menetlus algatati asjaomase isiku juuresolekul.

2. Kui päringust selgub, et asjaomase isiku andmeid säilitatakse ühises isikuandmete hoidlas, antakse lõikes 1 osutatud pädevale asutusele juurdepääs päringu tegemiseks käesoleva määruse artikli 18 lõikes 1 osutatud andmetest.“

5. Artiklit 24 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2019/816 artikli 29 kohaldamist, peab eu-LISA kõikide ühises isikuandmete hoidlas tehtavate andmetöötlustoimingute logisid kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2, 2a, 3 ja 4.“;

(b) lõike 2 järele lisatakse lõige 2a:

„2a. eu-LISA peab vastavalt artiklile 20a kõikide ühises isikuandmete hoidlas tehtavate andmetöötlustoimingute logisid. Need logid sisaldavad järgmisi andmeid:

(a) liikmesriik, kes päringu tegi;

(b) ühise isikuandmete hoidla kaudu päringut tegeva kasutaja juurdepääsu eesmärk;

(c) päringu kuupäev ja kellaaeg;

(d) päringu tegemiseks kasutatud andmete liik;

(e) päringu tulemused.“

(c) lõike 5 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„5. Iga liikmesriik peab logisid päringute kohta, mida teevad tema need asutused ja nende asutuste töötajad, kes on kohaselt volitatud kasutama ühist isikuandmete hoidlat vastavalt artiklitele 20, 20a, 21 ja 22. Iga liidu asutus peab logi päringute kohta, mida teevad tema selleks kohaselt volitatud töötajad, vastavalt artiklitele 21 ja 22.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*